

לעילוי נשמת
שלום בן משה

התנ"ך עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים
The Tanach with commentaries, Organized and Vowelized

ספר יהושע
גליון ט'

יהושע
פרק י"ז

ביער של הפרזי והרפאים לכרות האילנות להיות לך מקום לשבת, כי אילו היית מתי מספר לא היית יכול לעצור כח לכרות כל כך אילני יער, אבל הואיל ועם רב אתה יכול תוכל. **כִּי אָץ לָךְ הָר אֲפָרַיִם** - אם דחוק וצר לך הר אפרים עם רוב גדלו.

טז וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יוֹסֵף לֹא יִמָּצָא לָנוּ הַהָר וְרִכָּב בְּרִזְלָה בְּכָל־הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ־הָעֲמָק לְאִשָּׁר בְּבֵית־שָׁאן וּבְנוֹתֶיהָ וּלְאִשָּׁר בְּעֲמָק יִזְרְעָאֵל:

מצודת ציון: ימצא - ענינו די הספוק, כמו "ומצא להם (במדבר י"א:כב)".

מצודת דוד: ויאמרו בני יוסף לא ימצא לנו ההר - אמת הדבר שאין מספיק לנו הר אפרים. ורכב ברזל בכל הכנעני הישב בארץ העמק - רוצה לומר: ואם תשיב לומר הלא נחלתם גם העמק, ועמו הלא יספיק, על זה נשיב אמרים כי יושבי העמק חזקים ביותר, ואנשי הרכב המה כברזל, ואי אפשר לכבשם. לאשר בבית שאן ובנותיה - מפרש לומר שהם אשר בבית שאן וכו' הניתן לנחלת מנשה. ולאשר בעמק יזרעאל - כי יזרעאל עצמה היתה מנחלת יששכר, ולבד העמק היתה מנחלתם.

יז וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בֵּית יוֹסֵף לְאֲפָרַיִם וּלְמְנַשֶּׁה לֵאמֹר עַם־רַב אִתְּהוֹן וְכַח גְּדוֹל לָךְ לֹא־יִהְיֶה לָךְ גּוֹרֵל אֶחָד:

מצודת דוד: עם רב אתה - ולזה יש לך כח גדול להלחם ולהרחיב את גבולך, שלא יהיה לך נחלה מועטת כאילו הוא גורל אחד.

יח כִּי הָר יִהְיֶה־לָּךְ כִּי־יַעַר הוּא וּבְרֵאתוֹ וְהָיָה לָּךְ תְּצַאֲתוּן כִּי־תוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי כִּי רִכָּב בְּרִזְלָה לֹא כִּי תִזְקַק הוּא:

מצודת דוד: כי הר יהיה לך כי יער הוא - רוצה לומר: היער אשר אמרתי העומד בה, הנה זה יהיה לך מבלי טורח רב, כי יער הוא ולא ימצאו בה הרבה אנשים להלחם עמו. ובראתו והיה לך תצאתיו - ואתה תכרות האילנות לשבת בה, ובזה יהיה לך תוצאותיו, רוצה לומר: הגבול היוצא מההר הוא ולהלאה. כי תוריש את הכנעני - כי במה שתשב

יהושע
פרק י"ז

יא וַיְהִי לְמַנַּשֶּׁה בְּיִשְׁשַׁכָּר וּבְאִשָּׁר בֵּית־שָׁאן וּבְנוֹתֶיהָ וַיְבַלְעֵם וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת־יֹשְׁבֵי דָאֵר וּבְנוֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי עֵירוֹ־דָר וּבְנוֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי תַעֲנָף וּבְנוֹתֶיהָ וְיֹשְׁבֵי מַגְדוֹ וּבְנוֹתֶיהָ שְׁלֹשֶׁת הַנְּפֹת:

מצודת דוד: ויהי למנשה ביששכר ובאשר וגו' - ערים היו לו למנשה בתוך נחלת יששכר ואשר שהיו סמוכים אליו. שלשת הנפת - בשלש מחוזות עמדו הערים האלה.

יב וְלֹא יָכְלוּ בְנֵי מְנַשֶּׁה לְהוֹרִישׁ אֶת־הָעַרְיִים הָאֵלֶּה וַיּוֹאֵל הַכְּנַעֲנִי לְשֹׁבֵת בְּאֶרֶץ הַזֹּאת:

מצודת ציון: ויואל - ענינו רצון, כמו "ולו הואלנו (יהושע ז:ז)".

יג וַיְהִי כִּי חִזְקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי לְמַס וְהוֹרִישׁ לֹא הוֹרִישוּ:

מצודת ציון: והוריש - ענינו גרושין.

יד וַיִּזְדַּבְּרוּ בְנֵי יוֹסֵף אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר מַדּוּעַ נִתְּתָה לִי נַחֲלָה גּוֹרֵל אֶחָד וְחָבֵל אֶחָד וְאֲנִי עַם־רַב עַד אֲשֶׁר־עַד־כָּה בְּרַכְנֵי יְהוָה:

מצודת ציון: פה - רצונו לומר: כמו שאתה רואה.

מצודת דוד: נתתה לי - לכל בני יוסף למנשה ולאפרים. נחלה גורל אחד וחבל אחד - רוצה לומר: נחלה מועטת, כאילו היא גורל אחד ומחוז אחד. ואני עם רב - ואין די לי בהנחלה הזאת. עד אשר עד פה ברכני ה' - עד אשר נתרבה כמו שאתה רואה.

טו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אִם־עַם־רַב אַתְּהוֹן עֲלֶה לָּךְ הַיַּעֲרָה וּבְרֵאתָ לָּךְ שָׁם בְּאֶרֶץ הַפְּרָזִי וְהִרְפָּאִים כִּי־אָץ לָּךְ הִרְאֲפָרַיִם:

מצודת ציון: ובראת - ענינו כריתה, כמו "וברא אותה בחרבותם (יהזקאל כ"ג:מז)". אץ - ענינו מהירות, כמו "ולא אץ לבוא (לעיל י"ג)", ורוצה לומר: המקום צר וקטן, ומהר יעברו מן הקצה אל הקצה.

מצודת דוד: אם עם רב אתה עלה לך היערה וגו' - רוצה לומר: אם כן שאתה עם רב, תוכל לעלות

יהושע פרק י"ח

יְעַמְדוּ עַל־גְּבוּלוֹ מִנְּגַב וּבֵית יוֹסֵף יַעֲמְדוּ עַל־גְּבוּלָם מִצְפּוֹן:

מצודת דוד: וְהִתְחַלְקוּ אֹתָהּ לְשִׁבְעָה חֲלָקִים וּגְו' - כי עוד לשבעה ינחילו, כי יהודה יעמוד לנחול גבולו מנגב ארץ ישראל, ובית יוסף יעמדו לנחול גבולם מצפון ממה שכבר נכבש, ונשאר עוד שבעה.

ו **וְאַתֶּם תִּכְתְּבוּ אֶת־הָאָרֶץ שִׁבְעָה חֲלָקִים וְהִבַּאתֶם אֵלַי הַגָּזָה וַיְרִיתִי לָכֶם גּוּרְלָהּ פֶּה לַפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:**

מצודת ציון: הַגָּזָה - להמקום הזה. וַיְרִיתִי - והשלכתי, כמו "יָרָה בָּיָם (שמות ט"ו:ד)". פֶּה - במקום הזה.

מצודת דוד: וְאַתֶּם - רוצה לומר: השלוחים ההולכים במקום כולכם.

ז **כִּי אֵין־חֶלֶק לַלְוִיִּם בְּקִרְבְּכֶם כִּי־כָהֵנִת יְהוָה נִחְלְתוּ וְגַד וּרְאוּבֵן וַחֲצִי שִׁבְטֵי הַמְּנַשֶּׁה לָקְחוּ נִחְלְתֶם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִזְרַחָה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה:**

מצודת דוד: כִּי אֵין חֶלֶק לַלְוִיִּם בְּקִרְבְּכֶם וּגְו' - יבאר עוד למה שבעה חלקים, ואמר כי אין חלק ללוים, וגד וראובן וחצי מנשה לקחו נחלתם מעבר לירדן מזרחה, והלא ליהודה ולבית יוסף חלק הששי, ונשאר עוד שבעה. כִּי כָהֵנִת ה' נִחְלְתוּ - הראוי להם לקחת חלק עבודת כהונתם.

ח **וַיִּקְמוּ הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ וַיִּצְוּ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַהֲלָכִים לְכַתֵּב אֶת־הָאָרֶץ לְאָמֵר לָכוּ וְהִתְחַלְכוּ בְּאָרֶץ וּכְתַבּוּ אוֹתָהּ וְשׁוּבוּ אֵלַי וְפֹה אֲשַׁלֵּיךְ לָכֶם גּוּרְלָהּ לַפְּנֵי יְהוָה בְּשִׁלְהָ:**

מצודת דוד: וַיִּקְמוּ הָאֲנָשִׁים - השלוחים. וַיִּצְוּ יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַהֲלָכִים לְכַתֵּב אֶת הָאָרֶץ - רוצה לומר: זרו אותם על זאת.

ט **וַיֵּלְכוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְרוּ בְּאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּהָ לְעָרִים לְשִׁבְעָה חֲלָקִים עַל־סֹפֶר וַיָּבֵאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה שִׁלְהָ:**

מצודת דוד: וַיִּכְתְּבוּהָ לְעָרִים - לפי גודל הערים - עיר גדולה מול שתי עיירות קטנות.

י **וַיִּשְׁלַח לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ גּוּרְלָהּ בְּשִׁלְה לַפְּנֵי יְהוָה וַיַּחֲלֶק־שָׁם יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָאָרֶץ לַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּמְחֻלְקָתָם:**

מצודת דוד: כַּמְחֻלְקָתָם - כפי החלוקה המפורשת במקראות שלפנינו.

יהושע פרק י"ז-י"ח

בהר תוכל בקלות לרשת את הכנעני היושב בעמק אשר בבית שאן וכו'. כִּי רָכַב בְּרִזְלָהּ לֹא פִי חֶזֶק הוּא - אף שיש לו אנשי רכב כבדול ואף שהוא חזק, כי היושב למעלה בהר מאד יתחזק על היושב מתחת בעמק.

א **וַיִּקְהָלוּ פְּלִיעֵדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁלֵה וַיִּשְׁכְּנוּ שָׁם אֶת־אֶהֱל מוֹעֵד וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה לַפְּנִיָּהֶם:**

מצודת דוד: וְהָאָרֶץ נִכְבְּשָׁה לַפְּנִיָּהֶם - מעת השכינו את אהל מועד בשלה שהיתה בנחלת בני יוסף, עזרם ה' וכבשו הארץ, מה שלא יכלו לכבוש מקודם כמו שכתוב למעלה (פסוק י"ז:יב).

ב **וַיִּנְתְּרוּ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא־חִלְקוּ אֶת־נַחֲלָתָם שִׁבְעָה שְׁבָטִים:**

מצודת ציון: וַיִּנְתְּרוּ - מלשון נותר.

מצודת דוד: אֲשֶׁר לֹא חִלְקוּ אֶת נַחֲלָתָם - היות כי לא ידעו עדיין גבולות הארץ לחלקם בגורל. שִׁבְעָה שְׁבָטִים - כי לחמשה כבר חלקו, כי משה חלק לבני ראובן ולבני גד ולחצי מנשה (במדבר ל"ב:ג), ויהושע חלק לבני יהודה ולבני אפרים ולחצי מנשה.

ג **וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־אָנָּה אַתֶּם מֵתַרְפִּים לְבֹא לְרִשֵׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם:**

מצודת ציון: עַד אָנָּה - עד מתי. מֵתַרְפִּים - מלשון רפיון.

מצודת דוד: עַד אָנָּה אַתֶּם מֵתַרְפִּים לְבֹא לְרִשֵׁת אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם ה' - רוצה לומר: הן ידעתי מחשבותיכם מה שאינכם שולחים לכתוב גבולות הארץ ולחלקה, כי תחשבו אם כל אחד יכיר חלקו פן יפרדו איש מאחיו ולא ילחם האחד בעבור חלק האחר. ולזה אמר עד מתי יהיה לכם רפיון ידים, הלא ה' הוא הנותן לכם את הארץ, ואם כן אף בשלא יעזור האחד לחבירו תוכלו להם, כי ה' ילחם לכם.

ד **הָבֹו לָכֶם שְׁלֵשָׁה אֲנָשִׁים לְשֹׁבֵט וְאֲשַׁלְּחֶם וַיִּקְמוּ וַיִּתְחַלְכוּ בְּאָרֶץ וַיִּכְתְּבוּ אוֹתָהּ לַפְּנֵי נַחֲלָתָם וַיָּבֵאוּ אֵלַי:**

מצודת ציון: הָבֹו - ענינו הזמנה, כמו "הִקְבֵה נִלְבְּנָה (בראשית י"א:ג)".

מצודת דוד: וַיִּכְתְּבוּ אוֹתָהּ לַפְּנֵי נַחֲלָתָם - לפי מספר החלקים המצטרך להנחיל.

ה **וְהִתְחַלְקוּ אֹתָהּ לְשִׁבְעָה חֲלָקִים יְהוֹשֻׁעַ**

יהושע פרק י"ח

זהו ים הגדול העומד במערב, והים הזה היה מצפון יהודה ועם כי לא הוזכר למעלה, וכמו כן ימצא בהרבה מקומות שבאחד יזכיר ולא בשני עם שהיה גבולם זה אצל זה.

טז וַיֵּרֶד הַגְּבוּל אֶל־קִצְיָה הַהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי גֵי בְּרֵהֲנִים אֲשֶׁר בְּעֵמֶק רְפָאִים צְפוֹנָה וַיֵּרֶד גֵּי הַנָּחַל אֶל־כְּתֵף הַיַּבּוּסִי נֹגְבָה וַיֵּרֶד עַיִן רֹגֵל:

מצודת דוד: וַיֵּרֶד הַגְּבוּל - כי מעין מי נפתוח שהיא עין עיטם (זבחים נ"ד: רש"י ד"ה סבור) היתה במקום הגבוה שבכל ארץ ישראל, לזה אמר "וירד". אֲשֶׁר בְּעֵמֶק רְפָאִים צְפוֹנָה - ההר עמד בעמק רפאים בצפונה. אֶל כְּתֵף הַיַּבּוּסִי נֹגְבָה - אשר עמדה בכתף היבוסי מנגב, אם כן היבוסי היא ירושלים עמדה בנחלת בנימין.

יז וַתָּאֵר מִצְפּוֹן וַיֵּצֵא עַיִן שְׁמֶשׁ וַיֵּצֵא אֶל־גְּלִילוֹת אֲשֶׁר־נֹכַח מְעַלְה אַדְמִים וַיֵּרֶד אֲבָן בְּהַר בְּרֹאבוֹן:

מצודת ציון: נכח - נגד.

מצודת דוד: וַתָּאֵר מִצְפּוֹן - הגבול בא בפאת מערב וסיכב את עין רוגל מצפונה, והיתה אם כן משל יהודה. וַיֵּצֵא עַיִן שְׁמֶשׁ - מן עין רוגל יצא לעין שמש. וַיֵּצֵא אֶל גְּלִילוֹת - היא גלגל האמור בגבול יהודה הצפונית, ובשני השמות נקראה, ואצל גלגל יצא הגבול כלפי הדרום ונתרחב נחלת בנימין.

יח וַעֲבַר אֶל־כְּתֵף מוֹלֵי־הָעֲרָבָה צְפוֹנָה וַיֵּרֶד הָעֲרָבָה:

מצודת דוד: וַעֲבַר אֶל כְּתֵף מוֹלֵי הָעֲרָבָה צְפוֹנָה - משם עבר מעבר המקום הנקרא מול הערבה בצד הצפוני, ולא היתה אם כן מנחלת בנימין. וַיֵּרֶד הָעֲרָבָה - היא בית הערבה המוזכר בגבול יהודה, והגבול היה מצפונה.

יט וַעֲבַר הַגְּבוּל אֶל־כְּתֵף בֵּית־חֶגְלָה צְפוֹנָה וְהָיָה וְהָיוּ תְּצַאֲתָיו תְּצַאֲתוֹת הַגְּבוּל אֶל־לְשׁוֹן יָם־הַמֶּלַח צְפוֹנָה אֶל־קִצְיָה הַיַּרְדֵּן נֹגְבָה זֶה גְּבוּל נֹגְבָה:

מצודת ציון: לְשׁוֹן - קצה הים המשוך כלשון.

מצודת דוד: וַעֲבַר הַגְּבוּל אֶל כְּתֵף בֵּית חֶגְלָה צְפוֹנָה - וגם היא לא היתה מנחלת בנימין, (ומה שהוזכר בנחלת בנימין בית חגלה, היא עיר אחרת ששמה כשמה). אֶל לְשׁוֹן יָם הַמֶּלַח וְגוֹי' - רוצה לומר: במקום שהירדן נופל בים המלח, והוא קצה הדרומי מהירדן, וקצה הצפוני מהים. זֶה גְּבוּל נֹגְבָה - ממערב כלפי המזרח.

יהושע פרק י"ח

יא וַיַּעַל גּוֹרְלֵי מִטָּה בְּגִי־בְנֵי־מִן לְמִשְׁפַּחְתָּם וַיֵּצֵא גְּבוּל גּוֹרְלֵם בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין בְּנֵי יוֹסֵף:

מצודת דוד: לְמִשְׁפַּחְתָּם - הנחלק לפי המשפחות.

יב וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל לְפָאת צְפוֹנָה מִן־הַיַּרְדֵּן וְעַלְה הַגְּבוּל אֶל־כְּתֵף יְרִיחוֹ מִצְפּוֹן וְעַלְה בְּהָר לְמָה וְהָיָה תְּצַאֲתָיו מִדְּבָרָה בֵּית אֲנוֹן:

מצודת דוד: וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל לְפָאת צְפוֹנָה מִן הַיַּרְדֵּן - מן המזרח כלפי המערב היה התחלת הגבול מן הירדן. וְעַלְה הַגְּבוּל אֶל כְּתֵף יְרִיחוֹ מִצְפּוֹן - אם כן היתה יריחו לפני מן הגבול, ומשל בנימין היתה. וְעַלְה בְּהָר - הוא הר בית אל המוזכר בגבול בני יוסף. לְמָה - לצד המערב. וְהָיָה תְּצַאֲתָיו - סוף הגבול בזה הרוחב, ומשם והלאה נכנס חוט המיצר לפניו ונתקצר נחלתו.

יג וְעַבְרָ מִשְׁם הַגְּבוּל לַוְזָה אֶל־כְּתֵף לַוְזָה נֹגְבָה הָיָה בֵּית־אֵל וַיֵּרֶד הַגְּבוּל עֲטָרוֹת אֲדָר עַל־הָהָר אֲשֶׁר מִנְּגֵב לְבֵית־חֶרוֹן תְּחַתּוֹן:

מצודת דוד: וְעַבְרָ מִשְׁם הַגְּבוּל לַוְזָה אֶל כְּתֵף לַוְזָה נֹגְבָה - אם כן לא היתה לוז מנחלת בנימין, ומשל אפרים היתה. הָיָה בֵּית אֵל - כי יעקב קרא ללוז בית אל כמו שאמור בתורה (בראשית כ"ה:ט), ולא זה הוא בית אל שעמדה אצל העי אשר היתה מנחלת בנימין. וַיֵּרֶד הַגְּבוּל עֲטָרוֹת אֲדָר עַל הָהָר אֲשֶׁר מִנְּגֵב לְבֵית חֶרוֹן תְּחַתּוֹן - ולא היתה אם כן מנחלתו, ומשל אפרים היתה.

יד וַתָּאֵר הַגְּבוּל וַיִּסָּב לְפָאתֵי־נֹגְבָה מִן־הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי בֵּית־חֶרוֹן נֹגְבָה וְהָיָה וְהָיוּ תְּצַאֲתָיו אֶל־קְרִית־בְּעַל הָיָה קְרִית יַעֲרִים עִיר בְּנֵי יְהוּדָה זֹאת פְּאֵת־יָם:

מצודת ציון: וַתָּאֵר - וסבב.

מצודת דוד: וַתָּאֵר הַגְּבוּל וַיִּסָּב לְפָאת יָם נֹגְבָה - הגבול סובב בפאת המערבי מן הצפון אל הדרום. מן הָהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי בֵּית חֶרוֹן נֹגְבָה וְגוֹי' - הגבול נמשך מן ההר אשר על פני בית חורון העומד בצפון והלך כלפי הדרום, וכלה הגבול בקרית בעל היא קרית יערים, שהיא במיצר הצפוני של יהודה.

טו וּפְאֵת־נֹגְבָה מִקְצֵה קְרִית יַעֲרִים וַיֵּצֵא הַגְּבוּל לְמָה וַיֵּצֵא אֶל־מַעֲנַן מִי נְפֹתוֹת:

מצודת דוד: וּפְאֵת נֹגְבָה מִקְצֵה קְרִית יַעֲרִים - גבול הדרומי מן המערב כלפי המזרח היה מתחיל מקצה קרית יערים. וַיֵּצֵא הַגְּבוּל לְמָה - אל הים, ולא

יהושע פרק י"ט

ה וַיִּקְלַע וּבֵית־הַמֶּרְקָבוֹת וַחֲצַר סוֹסָה:

ו וּבֵית לְבָאוֹת וְשְׂרוּתוֹ עָרִים שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה וַחֲצַרֵיהֶן:

ז עֵיִן וּרְמוֹן וְעַמְרַת וְעֵשָׂן עָרִים אַרְבַּע וַחֲצַרֵיהֶן:

מצודת דוד: עֵיִן וּרְמוֹן - הם שתי עיירות - האחת עין והשנית רימון.

ח וְכָל־הַחֲצָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹת הָעָרִים הָאֵלֶּה עַד־בְּעֵלַת בְּאֵר רְאֵמַת נָגַב זֹאת גְּחַלַּת מַטֵּה בְּנֵי־שֹׁמְרוֹן לַמִּשְׁפָּחָתָם:

מצודת דוד: רְאֵמַת נָגַב - מקום הרם והגבוה בפאת הדרום.

ט מִחֶבְל בְּנֵי יְהוּדָה גְּחַלַּת בְּנֵי שֹׁמְרוֹן כִּי־הָיָה חֶלֶק בְּנֵי־יְהוּדָה רַב מֵהֶם וַיִּנְחְלוּ בְּנֵי־שֹׁמְרוֹן בְּתוֹךְ גְּחַלְתָּם:

מצודת ציון: מִחֶבְל - ענינו מחוז.

מצודת דוד: מִחֶבְל בְּנֵי יְהוּדָה גְּחַלַּת בְּנֵי שֹׁמְרוֹן - מהמחוז הניתן בתחלה לבני יהודה נתנו אחרי זה לבני שמעון לנחלה. פִּי הָיָה חֶלֶק בְּנֵי יְהוּדָה רַב מֵהֶם וגו' - כי הנחלה הניתן בתחילה לבני יהודה היתה מרובה מהראוי להם, ולזה נחלו בני שמעון בתוכם.

י וַיַּעַל הַגּוֹרָל הַשְּׁלִישִׁי לְבְנֵי זְבוּלֹן לַמִּשְׁפָּחָתָם וַיְהִי גְבוּל גְּחַלְתָּם עַד־שָׂרִיד:

מצודת דוד: וַיְהִי גְבוּל גְּחַלְתָּם עַד שָׂרִיד - העומדת בסוף גבול ארץ ישראל, במקצוע צפונית מערבית.

יא וְעֵלָה גְבוּלָם וַלְיָמָה וּמִרְעֵלָה וּפְגַע בְּדַבְשֵׁת וּפְגַע אֶל־הַנַּחַל אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְקוֹנָעִים:

מצודת דוד: וְעֵלָה גְבוּלָם - משריד בפאת המערבי מצפון כלפי הדרום. לְיָמָה וגו' - אל הים, ומשם למרעלה וכו'.

יב וַשָּׁב מִשָּׂרִיד קְדָמָה מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ עַל־גְּבוּל פְּסַלַת תְּבַר וַיֵּצֵא אֶל־הַדְּבָרַת וְעֵלָה יָפִיעַ:

מצודת דוד: וַשָּׁב מִשָּׂרִיד קְדָמָה מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ וגו' - ושב הגבול משריד ללכת ממערב כלפי המזרח בפאת הצפונה, והלך על גבול כסלות תבור וכו'.

יהושע פרק י"ח-י"ט

כ וַהֲרִדוּ וַיִּגְבְּלוּ־אֹתוֹ לַפָּאֵת־קְדָמָה זֹאת גְּחַלַּת בְּנֵי בְנִימִן לַגְּבוּל־תֵּיהֶם סְבִיב לַמִּשְׁפָּחָתָם:

מצודת דוד: וַהֲרִדוּ וַיִּגְבְּלוּ אֹתוֹ לַפָּאֵת קְדָמָה - יהיה לו לגבול בפאת המזרחי. זֹאת גְּחַלַּת בְּנֵי בְנִימִן לַגְּבוּל־תֵּיהֶם סְבִיב לַמִּשְׁפָּחָתָם - את הגבולות המגבילים סביב את הנחלק לכל בני משפחותם.

כא וַהֲרִי וְהָרִי הָעָרִים לַמַּטֵּה בְּנֵי בְנִימִן לַמִּשְׁפָּחוֹתֵיהֶם יְרִיחוֹ וּבֵית־חַגְלָה וְעַמְק קַצִּיץ:

מצודת דוד: לַמִּשְׁפָּחוֹתֵיהֶם - הנחלק למשפחותיהם.

כב וּבֵית הָעֲרֵבָה וְצַמְרַיִם וּבֵית־אֵל:

כג וְהַעֲנִים וְהַפְּרָה וְעַפְרָה:

כד וְכַפָּר הַעֲמֹנִי הָעֲמֹנָה וְהַעֲפָנִי וְגַבְעָה עָרִים שְׁתַּיִם־עֶשְׂרֵה וַחֲצַרֵיהֶן:

כה גְּבַעוֹ וְהַרְמָה וּבְאֵרוֹת:

כו וְהַמְצִיפָה וְהַכְּפִירָה וְהַמְצָה:

כז וְרַקִּים וְרַפְּאֵל וּתְרַאֲלָה:

כח וַצִּלְע הָאֵלֶף וְהַיְבוּסִי הִיא יְרוּשָׁלַם גְּבַעַת קְרִיַת עָרִים אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה וַחֲצַרֵיהֶן זֹאת גְּחַלַּת בְּנֵי־בְנִימִן לַמִּשְׁפָּחָתָם:

מצודת דוד: וַצִּלְע הָאֵלֶף וגו' - המש עיירות במקרא זה: צלע א', האלף ב', ירושלים ג', גבעת ד', קריית ה'.

א וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַשְּׁנַיִ לַשֹּׁמְרוֹן לַמַּטֵּה בְּנֵי־שֹׁמְרוֹן לַמִּשְׁפָּחוֹתָם וַיְהִי גְּחַלְתָּם בְּתוֹךְ גְּחַלַּת בְּנֵי־יְהוּדָה:

מצודת דוד: וַיְהִי גְּחַלְתָּם בְּתוֹךְ גְּחַלַּת בְּנֵי יְהוּדָה - היה מובלע נחלת יהודה בתוך הגבול האמור למעלה.

ב וַיְהִי לָהֶם בְּגְחַלְתָּם בְּאֵר־שֶׁבַע וְשֶׁבַע וּמִוְלָדָה:

מצודת דוד: בְּאֵר שֶׁבַע וְשֶׁבַע - היא עיר אחת, ובשני השמות נקראה.

ג וַחֲצַר שׁוּעֵל וּבְלָה וְעַצְמִים:

ד וְאֶלְתוּלַד וּבְתוּל וְתַרְמָה: